

Seat No. : _____

FB-110

February-2025

M.A., Sem.-I

402 : Psychology

(Research Methods and Measurement in Psychology – I)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. સંશોધનનો અર્થ આપી, સંશોધનના લક્ષણો સવિસ્તાર વર્ણવો. 14
અથવા
1. સંશોધન પ્રક્રિયાના મુખ્ય સોપાનો વર્ણવો. 14
2. સંશોધન સમસ્યાના વિવિધ ઉદ્ભવસ્થાનો વર્ણવો. 14
અથવા
2. સિધ્ધાંત કલ્પનાનો અર્થ અને સ્વરૂપ સમજાવી, તેના પ્રકારો વર્ણવો. 14
3. શોધનાત્મક સંશોધન અભ્યાસના કિસ્સામાં સંશોધન યોજના વર્ણવો. 14
અથવા
3. માપન તુલા એટલે શું ? માપન તુલાના પ્રકારો ઉ.દા. સહિત સમજાવો. 14
4. સંભાવના નિદર્શનના પ્રકાર તરીકે કોઈપણ બેની સમજૂતી આપો. 14
અથવા
4. 'નિયત હિસ્સા નિદર્શન' અને 'સહેતુક નિદર્શન' ની સમજૂતી આપો. 14
5. નીચેના પ્રશ્નોનાં યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો : (ગમે તે સાત) 14
(1) સંશોધન એ _____ મેળવવાનો પ્રયાસ છે.
(a) સંબંધાત્મક જ્ઞાન (b) નવું જ્ઞાન (c) સામાજિક જ્ઞાન
(2) સંશોધનમાં _____ પણું જરૂરી છે.
(a) વિશ્લેષણ (b) ચોકસાઈ (c) વિશ્વસનીયતા

- (3) _____ સંશોધનમાં સિધ્ધાંત સ્થાપવાનું વલણ ઓછું જોવા મળે છે.
 (a) સૈદ્ધાંતિક (b) વ્યાવહારિક (c) પુસ્તકાલય
- (4) સંશોધન પ્રક્રિયાનું પ્રથમ સોપાન કયું છે ?
 (a) સમસ્યાની પસંદગી (b) સંશોધન ડિઝાઇન (c) ઉત્કલ્પનાનું ઘડતર
- (5) સંશોધનના પરિણામોનું અર્થઘટન કરતી વખતે _____ દષ્ટિકોણ હોવો જરૂરી છે.
 (a) વસ્તુલક્ષી (b) વ્યાવહારિક (c) સૈદ્ધાંતિક
- (6) ઉત્કલ્પના _____ કરવામાં સમર્થ હોવી જોઈએ.
 (a) ભવિષ્યવાણી (b) સમયની બચત (c) નાણાની બચત
- (7) ઉત્કલ્પનાની રચનાનો એક મુખ્ય સ્ત્રોત _____ છે.
 (a) નિદર્શ (b) પ્રશ્નાવલિ (c) અગાઉના સંશોધનો
- (8) વર્ણનાત્મક સંશોધનનું પ્રથમ સોપાન કયું છે ?
 (a) ઉત્કલ્પના બનાવવી (b) નમૂના પસંદગી (c) અભ્યાસનો ઉદ્દેશ ઘડવો.
- (9) પૂર્વ-ધારણા પરીક્ષણ સંશોધન અભ્યાસો બીજા કયા નામ તરીકે ઓળખાય છે ?
 (a) સર્વેક્ષણ
 (b) વર્ણનાત્મક અભ્યાસો
 (c) પ્રાયોગિક અભ્યાસો
- (10) “ _____ એટલે નિશ્ચિત ગુણધર્મોના વર્ણન-ચોક્કાને અનુસરતો સમગ્ર એકમ સમૂહ.”
 (a) સમષ્ટિ (b) નિદર્શ (c) સંપૂર્ણ ગણતરી
- (11) _____ સમષ્ટિની વિશિષ્ટતાનો પરિચય આપે છે.
 (a) ભૂલની સીમા (b) પ્રાયલ (c) આગણક
- (12) 'કેસ સ્ટડી' માટે ખૂબ જ બંધબેસતું નિદર્શન કયું છે ?
 (a) સંભાવના નિદર્શન (b) સાદું ચદચ્છ નિદર્શન (c) સહેતુક નિદર્શન

Seat No. : _____

FB-110

February-2025

M.A., Sem.-I

402 : Psychology

(Research Methods and Measurement in Psychology – I)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions carry equal marks.

1. Give the meaning of research and describe in detail the characteristics of research. **14**

OR

1. Describe the major steps of the research process. **14**

2. Describe the various sources of research problem. **14**

OR

2. Explain the meaning and nature of hypothesis and describe its types. **14**

3. Describe the research design in case of exploratory research studies. **14**

OR

3. What is measurement scale ? Explain types of measurement scales with examples. **14**

4. Explain any two as types of probability sampling method. **14**

OR

4. Explain 'Quota Sampling' and 'Purposive Sampling' methods. **14**

5. Answer the following questions by choosing the correct option : (Any **Seven**) **14**

(1) Research is an attempt to get _____.

(a) Relative knowledge (b) New knowledge (c) Social knowledge

(2) Research also requires _____.

(a) analysis (b) accuracy (c) reliability

- (3) The tendency to establish theory is seen less in _____ research.
(a) theoretical (b) applied (c) library
- (4) What is the first step of the research process ?
(a) Selection of problem
(b) Research design
(c) Formulation of hypothesis
- (5) _____ perspective is necessary in interpreting research results.
(a) Objective (b) Applied (c) Theoretical
- (6) The hypothesis should be capable of _____.
(a) Making prediction (b) Saving time (c) Saving money
- (7) One of the main sources of hypothesis is _____.
(a) Sample (b) Questionnaire (c) Previous researches
- (8) What is the first step of descriptive research ?
(a) Creating Hypothesis
(b) Selection of Sample
(c) Formulating objective of Study
- (9) Hypothesis-Testing research studies are known by what other name ?
(a) Survey
(b) Descriptive studies
(c) Experimental studies
- (10) “_____ is the aggregate of all the cases that conform to some designated set of specification.”
(a) Population (b) Sample (c) Census
- (11) _____ introduces the uniqueness of the population.
(a) Margin of error (b) Parameter (c) Statistics
- (12) What is the most appropriate sampling for a case study ?
(a) Probability sampling
(b) Simple random sampling
(c) Purposive sampling